

"Tko ne zna u svakoj situaciji iskoristiti svaku rezervu, svakog saveznika, pa i najmanjeg, taj nije marksist. " - Lenjin

Strani državljani narodni heroji Jugoslavije

"Likovi poginulih boraca blijede u našem sjećanju, trajna uspomena pripast će samo najznačajnijima. To je nepravedno! Bitke se dobivaju zahvaljujući upravo neznanim junacima. Svaka naša borba i svaka naša pobjeda satkana je od mnogo takvih epizoda, koje nam se u okviru cjelokupne operacije, a pogotovo ako ih mjerimo historijskim mjerilima, čine beznačajnima." - Ivan Šibl - Ratni dnevnik

Narodni heroji strani državljani:

Birjuzov Sergej Semjonovič	3
Bulkin Antonovič Ivan.....	4
Dmitrijenko Ignatjevič Pavel	5
Jakimov Nikitovič Pavel.....	6
Kalinkin Tihonovič Boris	7
Konstantinov Nikiforovič Ivan.....	9
Kozak Antonovič Semjon	10
Longo Luigi.....	12
Malinovski Jakovljevič Rodion.....	14
Managadze Aleksandar Teopanovič.....	16
Ohrimenko Nikolajevič Grigorij	17
Sudec Aleksandrovič Vladimir	18
Svoboda Ludvig	19
Tolbuhin Ivanovič Fjodor	21
Ulisko Vasilij Andrejevič	24
Vitruk Andrej Nikiforovič	25
Šornikov Sergejevič Aleksandar	26
Ždanov Vladimir Ivanovič	28
Žimjerski Mihal.....	29

Birjuzov Sergej Semjonovič

Rođen je 8. (21) augusta 1904. godine u Skopinu, Rjazanska oblast, u radničkoj porodici, SSSR. Godine 1922. dobrovoljno se uključio u redove Crvene armije. Od 1926. je član Komunističke partije Sovjetskog Saveza. Vojnu akademiju „Frunze“ završio je 1937. godine. Posle završene Akademije, komandirao je 132. streljačkom divizijom, s kojom je učestvovao u borbi od početka velikog Otadžbinskog rata na Jugozapadnom i Brjanskom frontu. U vrijeme staljingradske bitke, 1942— 1943. godine, bio je načelnik štaba 2. gardijske armije. Od aprila 1943. bio je načelnik štaba Južnog fronta, od oktobra 1943. načelnik štaba 4. ukrajinskog fronta, od maja 1944. načelnik štaba 3. ukrajinskog fronta.

Sergej Semjonovič Birjuzov učestvovao je u razradi i realizaciji operacija za oslobođenje Donbasa, Tavrije, Krima, jasko-kišinjevske operacije, 1944. godine.

Od oktobra 1944. komandirao je 37. armijom, koja je, zajedno s narodnooslobodilačkom vojskom Jugoslavije, učestvovala u borbama za oslobođenje istočne Srbije i Beograda.

U vrijeme rata, nalazeći se u armiji, pet puta je ranjen.

Tokom 1946—1947. godine, bio je zamjenik glavnog komandanta Južne grupe sovjetskih trupa i potpredsjednik Savezne kontrolne komisije u Bugarskoj.

Od aprila 1955. godine, S. S. Birjuzov bio je glavni komandant jedinica protuavionske obrane zemlje i zamjenik ministra obrane SSSR. 1955. godine imenovan je za maršala Sovjetskog Saveza, a 1958. proglašen je herojem Sovjetskog Saveza.

Sergej Semjonovič Birjuzov bio je član CK KPSS, deputat Vrhovnog sovjeta SSSR.

Napisao je niz tekstova i knjiga, posvećenih povijesti velikog Otadžbinskog rata Sovjetskog Saveza i učešću sovjetskih oružanih snaga u borbi za oslobođenje naroda Balkana.

Pošavši na proslavu dvadesetogodišnjice oslobođenja Beograda od fašističkih okupatora, maršal Sergej Semjonovič Birjuzov tragično je izgubio život u avionskoj nesreći, oktobra 1964. godine.

Za vješto izvođenje borbenih operacija i heroizam, pokazan u borbi protiv zajedničkog neprijatelja, za zasluge u razvijanju i jačanju prijateljskih odnosa oružanih snaga SSSR i SFRJ, proglašen je, posle smrti, narodnim herojem Jugoslavije.

Maršal Birjuzov bio je jedan od onih sovjetskih boraca o kojima je maršal Tito pisao: "Jugoslovenski narod će uvijek sa zahvalnošću osjećati njihov doprinos zajedničkoj borbi protiv brutalnog fašističkog neprijatelja i sačuvat će zauvijek u sjećanju njihove svijetle likove."

Bulkin Antonovič Ivan

Rođen je 20. juna 1920. godine u selu Tovtrud, Dnjepropetrovska oblast Ukrajinske SSR, u seljačkoj porodici.

Pošto je 1936. godine završio Srednju, upisao se u Višu pedagošku školu, a kada ju je završio, bio je, 1939. godine, učitelj u seoskoj školi. Ivan Antonovič Bulkin regrutiran je, 1940. godine, u Crvenu armiju i poslat u Ratno-zrakoplovnu školu, koju je završio 1942. godine.

Od 1942. godine lajtnant a kasnije ober-lajtnant, Bulkin se stalno nalazio na frontu kao navigator u jedinicama avijacije dalekog dometa, koje su bombardirale neprijateljske koncentracije trupa i tehnike, željezničke čvorove ...

Početkom 1944. godine, zrakoplovni korpus dalekog dometa, u kojem je služio I. A. Bulkin, dobio je zadatak od sovjetske vlade— da snabdijeva Narodnooslobodilačku vojsku Jugoslavije oružjem, municijom, sredstvima za vezu, lijekovima... Uskoro su počeli noćni letovi u Jugoslaviju. Tri ratna druga, koji su činili posadu aviona: komandant aviona, kapetan Aleksandar Managadze, navigator-lajtnant Ivan Bulkin, i strijelac-radio-telegrafist vodnik Petar Boltarčuk, iz noći u noć, polijetali su s aerodroma na tek oslobođenoj teritoriji Ukrajine na jugozapad.

U tim letovima, od I. A. Bulkina tražena je izuzetno velika vještina. Trebalo je dovesti avion točno na cilj, daleko u brdima Jugoslavije, a navigator Bulkin je satima osmatrao noćnom tminom prekrivenu zemlju, tražeći na njoj jedva vidljive orijentire.

Posada aviona, u kojoj je služio I. A. Bulkin, letjela je u razne krajeve Jugoslavije, i svaki put dopremala jugoslovenskim ratnim drugovima od 1.500 do 2.000 kilograma tereta — automate i municiju za njih, minobacače s minama, protutenkovske puške, poljske radio-stanice i telefone, lijekove i sanitetski materijal. Posada je sve zadatke uspješno izvršila.

Ističući veliki doprinos sovjetskih pilota davanju pomoći narodnooslobodilačkoj vojsci Jugoslavije, Predsjedništvo AVNOJ-a je, ukazom od 21. juna 1945. godine, proglasilo navigatora ober-lajtnanta Ivana Antonoviča Bulkina narodnim herojem Jugoslavije.

Posle rata, I. A. Bulkin ostao je u ratnom zrakoplovstvu. Kao potpukovnik avijacije, prebačen je u rezervu 1960. godine. Posljednje godine života I. A. Bulkin proveo je u ukrajinskom gradu Bela Crkva, čiji su ga stanovnici šest puta birali za deputata Gradskog sovjeta.

Kao član delegacije Sovjetskog komiteta ratnih veterana, Ivan Antonovič Bulkin je, 1961. godine, posjetio Jugoslaviju, gdje su ga toplo dočekali ratni drugovi i suborci — jugoslovenski veterani.

Ivan Antonovič Bulkin je preminuo 16. septembra 1974. godine, i sahranjen na groblju u Beloj Crkvi.

Dmitrijenko Ignatjevič Pavel

Rođen je 1920. godine u Dnjepropetrovštini (Ukrajina), SSSR. Pošto je završio Srednju školu, upisao se u avijatičarsku školu. Godine 1942, Pavel Ignatjevič Dmitrijenko je, u svojstvu navigatora, upućen u daljinsku bombardersku avijaciju, u kojoj je služio do završetka rata, učestvujući u bombardiranju neprijateljskih vojnih objekata.

Godine 1944, avijatičarski puk u kojem je služio P. I. Dmitrijenko obavljao je zadatke u davanju pomoći narodnooslobodilačkoj vojsci Jugoslavije. Posada, koju su sačinjavali P. D. Petrov, komandant aviona, P. I. Dmitrijenko, navigator, A. J. Ščerbakov, drugi pilot, V. S. Vinogradov, radio-telegrafist i A. I. Lekomcev, strijelac, bila je jedna od najboljih u puku. S obzirom na to da su avioni lete l i noću, nad nepoznatom teritorijem i bez radio-navigacionih uređaja za pronalaženje mjesta na koje je trebalo spuštati tovar za NOV, razrađen je specijalni sistem leta s vođom. Prvi je, kao vođa, polijetao avion s jednom od najiskusnijih posada, koji je nalazio cilj, izbacivao tovar i kružio nad njim, dajući istovremeno ugovorene radio-sigale. Ostali avioni ravnali su se prema ovim signalima kao prema radio--svjetioniku, i točno pogađali cilj. Posada P, D. Petrova, u kojoj je kao navigator bio P. I. Dmitrijenko, po pravilu je obavljala izviđačke letove — preuzimala ulogu vođe. Navigator Dmitrijenko uvijek je dovodio avion točno na cilj.

Poslije završetka rata, P. I. Dmitrijenko nastavio je da služi u avijaciji. Umro je januara 1951. godine.

Predsjedništvo Antifašističkog veća narodnog oslobođenja Jugoslavije proglasilo je, 21. juna 1945. godine, P. I. Dmitrijenka narodnim herojem Jugoslavije.

Jakimov Nikitovič Pavel

Rođen je 15. jula 1910. godine u Petrogradu, Rusija, u radničkoj porodici. Rus. Godine 1929. završio je Srednju školu i dvije godine radio u fabrici muzičkih instrumenata u Petrogradu. P. N. Jakimov upisao se, 1931. godine, u Višu avijatičarsku tehničku školu, i završio je 1932. godine, stekavši kvalifikaciju navigatora i stručnjaka¹ za aparaturu. Do 1941. radio je u civilnom zrakoplovstvu SSSR, kao instruktor i navigator, predavač u školama za avijatičare.

Od prvih dana velikog Otadžbinskog rata, P. N. Jakimov nalazio se na frontu: tokom 1941—1942. na Lenjingradskom frontu, a od početka 1943 — u avionsko-transportnoj diviziji.

Pavel Nikitovič Jakimov izvršavao je složene zadatke sovjetske Komande, obavio veliki broj letova u neprijateljsku pozadinu zbog dopremanja, zračnim putem (padobranima i prizemljenjem), oružja, municije i hrane za sovjetske partizane. Od maja 1943. godine nalazio se, u sastavu posade vojno-transportnog aviona, pod komandom A. S. Šornikova. Januara 1944. godine, P. N. Jakimov učestvovao je u letu od Moskve do Barija, zbog prebacivanja sovjetske vojne misije u Jugoslaviju. Zajedno sa sovjetskom Vojnom misijom, gardijski kapetan P. N. Jakimov je, 23. februara 1944. godine, doletio na jedrilici u Jugoslaviju. Na oslobođenoj teritoriji, nedaleko od sela Medeno Polje, P. N. Jakimov je, zajedno s borcima 5. korpusa Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije, pripremio, teren za slijetanje na kome je, marta 1944, prvi put aterirao avion A. S. Šornikova—koji je za narodnooslobodilačku vojsku Jugoslavije dopremao vojnu opremu iz baza u Italiji. Istovremeno su na ovaj partizanski aerodrom slijetali avioni iz SSSR, koji su padobranima spuštali vojnu opremu.. U trenutku desanta na Drvar, 25. maja 1944. godine, P. N. Jakimov nalazio se na aerodromu, i uskoro se pridružio pratećim jedinicama Vrhovnog štaba, s kojima se uputio na Kupreško polje. Ovdje je odabrao, i uz pomoć jugoslovenskih boraca pripremio teren za spuštanje sovjetskog aviona.

Okolo tri mjeseca boravio je Jakimov među borcima narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije, dijeleći s njima sve opasnosti i teškoće. Pošto se sovjetski avion, u noći 4. juna 1944. godine, spustio na Kupreško polje, P. N. Jakimov vratio se svojim obavezama navigatora u avionu kojim je komandirao gardijski major A. S. Sornikov, i koji je prebacio u Bari (Italija) rukovodstvo narodnooslobodilačkog pokreta Jugoslavije, na čelu s maršalom Titom, i šefove sovjetske i anglo-američke vojne misije. P. N. Jakimov učestvovao je i u drugom letu sovjetskog aviona, koji je obavljen iste noći, na Kupreško polje.

Ukazom Prezidijuma Vrhovnog sovjeta SSSR od 20. juna 1944. godine, gardijski kapetan P. N. Jakimov je, za izvršenje specijalnog zadatka sovjetske Komande, proglašen herojem Sovjetskog Saveza. Septembra 1944. godine, Predsjedništvo Antifašističkog veća narodnog oslobođenja Jugoslavije proglasio je P. N. Jakimova narodnim herojem Jugoslavije. Poslije sloma fašističke Njemačke, P. N. Jakimov vratio se civilnom zrakoplovstvu, bio navigator civilne avijacije SSSR, zatim načelnik aerodroma.

Pavel Nikitovič Jakimov preminuo je marta 1968. godine, i sahranjen u Talinu (Estonska SSR).

Kalinkin Tihonovič Boris

Rođen je 19. aprila 1913. godine u selu Dubasovu, Saratovska oblast. Rus. Posle Oktobarske revolucije, Kalinkinova porodica veselila se u Rtiščevo, gdje je učio školu, i posle završetka školovanja radio u Kombinatoru za preradu mesa. Ovdje se Kalinkin učlanio u Komsomol. Poslat je, 1931. godine, u avijatičarsku školu, koju je završio 1933. godine, i postao pilot. Tokom 1933—1941, B. T. Kalinkin je radio u civilnoj avijaciji kao pilot-instruktor, komandant jedinice, i letio na Kavkazu. Od početka Otadžbinskog rata, Kalinkin je bio drugi pilot vojno-transportnog aviona, letio do sovjetskih partizana, učestvovao u izvršenju zračnih desanta, dopremanju oružja i vojne opreme jedinicama na frontu. Od jula 1943. bio je drugi pilot u posadi A. S. Šornikova. Član Komunističke partije Sovjetskog Saveza od januara 1943. godine.

U zimu 1944. godine, B. T. Kalinkin, kao drugi pilot, učestvuje u prebacivanju sovjetske Vojne misije u Jugoslaviju, leti do aerodroma na Medenom polju.

Prema sjećanjima komandanta ovog aviona, heroja Sovjetskog Saveza i narodnog heroja Jugoslavije A. S. Šornikova, engleski i američki zrakoplovni stručnjaci i avijatičari, koji su se nalazili u avio-bazi u Bariju (Italija), tvrdili su da je spuštanje aviona na takvom improviziranom aerodromu u brdima, kao što je Medeno polje, nemoguće, a još manje uzlijetanje s njega s ukrcanim teretom, zimi.

Da bi se „nevjernici“ uvjerali u to da je sovjetski avion uspješno sletio na Medeno polje, trebalo je podnijeti „materijalne dokaze“. Sovjetski piloti su kupili u Talijanskoj prodavaonici nekoliko pletenih korpi, napunili ih snijegom u jugoslovenskim brdima, i posle redovnog noćnog leta donijeli ih u Bari i pokazali svojim zapadnim saveznicima-pilotima.

Sovjetski avion, na kome je letio gardijski kapetan B. T. Kalinkin, izvršio je, u zimu 1944. godine, niz letova, nalazeći se na raspolaganju jedinicama narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije, dopremajući im sovjetsku vojnu opremu i prebacujući, u povratku, ranjene jugoslovenske borce i starješine u bolnice u Italiji.

B. T. Kalinkin je bio drugi pilot sovjetskog aviona koji je, po naređenju sovjetske Komande, po letio iz Barija na Kupreško polje, da bi na sigurnije mjesto prebacio jugoslovenske rukovodioce na čelu s maršalom Titom. Let je obavljen u izuzetno teškim vremenskim uslovima, trasa je vodila preko područja gdje su fašisti imali snažnu protuavionsku obranu; osim toga, posada je ostala bez iskusnog navigatora, P. N. Jakimova (on se nalazio na Kupreškom polju), B. T. Kalinkin bio je spreman da u svakom trenutku preuzme upravljanje avionom ako bi se bilo što dogodilo komandantu A. S. Šornikovu.

Ali, zahvaljujući odvažnosti i vještini sovjetskih pilota, dva složena i opasna noćna leta obavljena su uspješno. Za izvršenje specijalnog zadatka sovjetske Komande, Prezidijum Vrhovnog sovjeta SSSR proglasio je, 20. juna 1944. godine, gardijskog kapetana B. T. Kalinkina herojem Sovjetskog Saveza.

Predsjedništvo Antifašističkog veća narodnog oslobođenja Jugoslavije proglasilo je, septembra 1944. godine, ovog sovjetskog pilota narodnim herojem Jugoslavije. Boris Tihonovič Kalinkin tragično je izgubio život mjesec posle završetka rata protiv fašističke Njemačke, 10. juna 1945. godine.

Zalaganjem učitelja i pionira .grada Rtišćeva, u kojem se on školovao, u jednoj od škola smješten je Muzej borbene slave. U njemu su skupljeni građa i dokumenta koji govore o borbenom putu pilota — heroja Sovjetskog Saveza i narodnog heroja Jugoslavije i, pored ostalog, o njegovim podvizima na jugoslavenskom nebu.

Konstantinov Nikiforovič Ivan

Rođen je 1920. godine u sibirskom selu. Rus. Uoči rata završio je letačku školu i postao pilot srednjeg bombardera.

Tokom 1941—1943. godine, Ivan Nikiforovič Konstantinov učestvuje u borbenim akcijama daljinske bombarderske avijacije — bombardira neprijateljske koncentracije trupa i tehnike u neprijateljskoj pozadini, željezničke čvorove na sovjetskoj teritoriji, koju je privremeno okupirao neprijatelj, i na teritoriji Njemačke.

Od proljeća 1944. godine, gardijski kapetan, zamjenik komandanta eskadrile Ivan Nikiforovič Konstantinov učestvuje u dopremanju vojne opreme za narodnooslobodilačku vojsku Jugoslavije.

Zajedno sa svojim ratnim drugovima — navigatorom Nikolajom Abramovim i avio-tehničarom Arkadijem Čirkovim, obavio je oko pedeset noćnih borbenih letova u Jugoslaviju — u Srbiju, Crnu Goru, Hrvatsku i Dalmaciju. Posada je odlično izvršila sve zadatke. Za borbenu aktivnost, Ivan Nikiforovič Konstantinov odlikovan je s tri Ordena Crvene zastave, Ordenom otadžbinskog rata II reda, Ordenom Crvene zvijezde i mnogim drugim ratnim odlikovanjima.

Poslije završetka rata, Ivan Nikiforovič Konstantinov prebačen je u rezervu, i radio je u civilnoj avijaciji.

Predsjedništvo Antifašističkog veća narodnog oslobođenja Jugoslavije proglasilo je, 21. juna 1945. godine, sovjetskog pilota, gardijskog kapetana Ivana Nikiforoviča Konstantinova narodnim herojem Jugoslavije.

Kozak Antonovič Semjon

Rođen je 1902. godine, po narodnosti Ukrajinac. Kao devetnaestogodišnji mladić učestvovao je u građanskom ratu u SSSR, služio u jedinicama za specijalne zadatke (ČON).

U Komunističku partiju Sovjetskog Saveza učlanio se 1923. godine.

Od 1924. godine bio je kadrovski starješina Crvene armije, od početka velikog Otadžbinskog rata Sovjetskog Saveza bio zadužen za osposobljavanje rezervnih boračkih jedinica u pozadini, oktobra 1942. godine upućen je u aktivnu armiju i borio se na Staljingradskom, Voronješkom, Sedmom i Trećem ukrajinskom frontu, Pod komandom S. A. Kozaka, 73. gardijska streljačka divizija prešla je slavni put od Volge do srednjeg toka Dunava. Za učešće u uništenju fašističkih trupa kod Staljingrada, divizija je dobila počasni naziv "Staljingradska".

Za uspješno forsiranje rijeke Dnjepar i osiguravanje nastupišta za napredovanje Crvene armije, Ukazom Prezidijuma Vrhovnog sovjeta SSSR, general-major S. A. Kozak proglašen je herojem Sovjetskog Saveza.

Oktobra 1943. godine bio je kontuziran, ali je nastavio da se bori. Za ratne zasluge odlikovan je, 1943. godine, Ordenom Kutuzova i Medaljom „Za obranu Staljingrada“, a 1944 ordenima Suvorova, Bogdana Hmeljnčkog i Crvene zastave.

Oktobra 1944. godine, 73. staljingradska gardijska streljačka divizija, pod komandom S. A. Kozaka, u sastavu trupa 3. ukrajinskog fronta, učestvovala je zajedno s jedinicama narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije u Beogradskoj operaciji i oslobodenju jugoslovenske prijestolnice od fašističkih okupatora.

Kao što je istaknuto u kolektivnom radu sovjetskih i jugoslovenskih autora, „Beogradska operacija“, u vrijeme bitke za Beograd žestoka borba je vođena na području Glavne željezničke stanice, grupe zgrada Ministarstva, u Nemanjinoj ulici, i na Čukarici, gdje su se fašisti žilavo branili. U tom djelu grada zajedno su se borile brigade 6. proleterske, 16. i 28. udarne divizije narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije, 4. gardijski mehanizirani korpus, 73. gardijska i 236. divizija Crvene armije. Dokumenti iz tih dana upečatljivo govore o borbenom jedinstvu sovjetskih i jugoslovenskih boraca u ratu protiv zajedničkog neprijatelja.

Za odvažnost i hrabrost, pokazanu u borbama prilikom oslobodenja Beograda, Predsjedništvo Antifašističkog veća narodnog oslobodenja Jugoslavije odlikovalo je ordenima i medaljama više od dvije hiljade sovjetskih vojnika i oficira. Trinaestoro sovjetskih boraca proglašeni su narodnim herojima Jugoslavije, a među njima je i komandant 73. gardijske streljačke divizije, general-major S. A. Kozak.

Poslije Beogradske operacije, divizija je pod njegovom komandom nastavila borbene akcije, i među prvim jedinicama 3. ukrajinskog fronta forsirala Dunav. Za izvrsno rukovođenje borbenim akcijama 73. gardijske streljačke divizije prilikom forsiranja i proširenja nastupišta

na desnoj obali Dunava, i tada pokazanu odvažnost i junaštvo, ukazom Prezidijuma Vrhovnog sovjeta SSSR od 28. aprila 1945. godine, general-major Semjon Antonovič Kozak odlikovan je drugom Zlatnom zvijezdom heroja Sovjetskog Saveza.

Posle završetka rata, ostao je u redovima Sovjetske armije. General-lajtnant S. A. Kozak preminuo je decembra 1954. godine.

Longo Luigi

Rođen je 15. marta 1900. godine u Fubine Monferatu kraj Alesandrije Italija. Sa 17 godina, pod utjecajem općih strujanja u radničkom pokretu Italije — a posebno pokreta u Torinu, gdje se tada školovao — i utjecajem Oktobarske socijalističke revolucije u Rusiji, Longo se potpuno opredjeljuje za revolucionarni radnički pokret, napušta tehničke studije i postaje profesionalni revolucionar. U Socijalističku partiju Italije stupio je 1920. godine. Učesnik je Osnivačkog kongresa Komunističke partije Italije, januara 1921. godine. Kao pripadnik lijevog komunističkog krila Socijalističke partije Italije, zajedno s Gramšijem i Toljatijem, aktivno učestvuje u pripremama za odcjepljenje od Socijalističke partije i za osnivanje Komunističke partije Italije, što se i ostvarilo 1921. godine.

Odmah poslije Kongresa u Livornu, 1931. godine. Longo postaje rukovodilac omladinsko organizacije KP Italije. Već sljedeće (1922) godine, učestvuje u radu Četvrtog kongresa Komunističke internacionale u Moskvi. Godinu kasnije, zbog "subverzivne djelatnosti", osuđen je na 10 mjeseci zatvora. Poslije izlaska iz zatvora u Ređo Emiliji, napadnut je od fašističkih formacija "skvadrista", i tada su mu nanijete teške tjelesne povrede.

U vrijeme nastupanja fašizma, torinska sekcija Komunističke partije zadužila je Longa da organizira i vojnički pripremi otpor fašističkom teroru. Na njegovu inicijativu, obrazovane su tada manje vojne grupe za otpor fašizmu. No zbog sve većeg narastanja fašizma i njihovog preuzimanja vlasti, Komunistička partija je bila prisiljena da pređe u ilegalnost.

Longo se, Poslije Četvrtog kongresa Kominterne, ilegalno vraća u Italiju i nastavlja revolucionarni rad, naročito u redovi ma, omladine, gdje je ubrzo izabran u Sekretarijat federacije komunističke omladine Italije. Kao predstavnik Federacije, odlazi 1926. godine u Izvršni komitet Komunističke omladinske internacionale u Moskvu. Od 1927. do 1932. živi u Francuskoj, i aktivno učestvuje u organiziranju ilegalnog rada komunista u Italiji. Od 1933—1935. godine boravio je u SSSR-u, gdje radi kao predstavnik Komunističke partije Italije u rukovodećim organima Kominterne, i kao član političke komisije Kominterne. Istovremeno je i član Izvršnog komiteta Kominterne. Poslije odlaska iz Moskve, Longo u Briselu (1935) organizira antifašistički skup koji osuđuje fašističku Italiju zbog njene agresije na Etiopiju.

U vrijeme španskog građanskog rata, Longo u početku organizira prebacivanje dobrovoljaca, a zatim i sam uzima oružje za obranu republikanske i narodno-frontovske Španije.

Kao politički komesar Druge internacionalne brigade, bio je učesnik u svim većim okršajima, a u jednoj borbi bio je i ranjen. Poslije ranjavanja, preuzeo je dužnost inspektora svih internacionalnih brigada.

Poslije završetka građanskog rata u Španiji, prelazi u Francusku, gdje preuzima funkciju predsjednika (talijanske narodne unije, koja je obuhvatila sve Talijane — antifašiste u emigraciji. Neposredno uoči početka drugog svjetskog rata (1939), Longo je, zajedno s mnogim svojim suborcima iz španskog građanskog rata, uhapšen i odveden u koncentracioni logor u Verneu, da bi 1941. bio predat Talijanima, koji su ga odveli u Italiju i zatvorili u Ventotenu. Tu je ostao sve do pada fašizma u Italiji (1943). Pošto je izašao iz fašističkog

zatvora, odmah organizira grupe Pokreta otpora u Rimu i okolini, a zatim prelazi na sjever zemlje, gdje postaje zvanični predstavnik KP Italije u Komitetu za nacionalno oslobođenje, i istovremeno komandant partizanske brigade „Garibaldi“.

Poslije oslobođenja zemlje, Longo je, kao najbliži suradnik Palmira Toljatija, veoma aktivno učestvovao u mnogim velikim političkim bitkama i akcijama revolucionarnog pokreta Italije. Poslije Toljatijeve smrti (1964), Centralni Komitet KP Italije jednoglasno je izabrao Longa za generalnog sekretara Partije, a od 1972. do kraja života bio je predsjednik ove najmnogobrojnije Komunističke partije Zapada.

Nikad ne zanemarujući mišljenja svojih suradnika, Longo je uvijek znao da usmjeri rad Partije onim pravcem koji joj najviše odgovara, u interesu i svoga naroda i međunarodnog radničkog pokreta. Tako je uradio i 1955. godine, kada je, kao prvi predstavnik jedne zapadno-evropske komunističke partije, došao u Jugoslaviju zbog normaliziranja odnosa između Talijanskih i jugoslovenskih komunista. Prelazeći informbirovske i staljinističke poglede i politiku prema Jugoslaviji i KPJ, Longo je, uspostavljajući tada ličnu vezu s Titom, veoma predano i iskreno radio daše odnosi između dvije partije uspješno razvijaju i da se povrati međusobno povjerenje.

Kao dosljedan borac za pravedne odnose u međunarodnom radničkom pokretu, Longo je Poslije Toljatijeve smrti svesrdno podržao njegove ideje, koje je on izrazio u poznatom „Pro memoriju“, i izborio se da se ovaj dokument objavi i postane prisutan u komunističkom pokretu, Longo je i sam bio plodan stvaralac, naročito u oblasti historijsko-političke publicistike, posebno o antifašističkoj borbi i politici i teoriji KP Italije.

Velike su zasluge Luigi Longa u razvijanju prijateljskih odnosa između SKJ i KP Italije, i između jugoslovenskih i Talijanskog naroda, Zbog čega je često isticano, na obje strane, da suradnja između dviju partija može služiti kao primjer suradnje u međunarodnom radničkom i komunističkom pokretu“.

Umro je u Rimu, 16. oktobra 1980. godine, u 81. godini života.

Povodom 80-godišnjice rođenja, „za izvanredne zasluge u borbi protiv fašizma i nacizma, kao i za razvijanje prijateljskih odnosa i suradnje između SFR Jugoslavije i Republike Italije“, 11. marta 1980. godine predsjednik SFRJ Josip Broz Tito odlikovao ga je Ordenom narodnog heroja Jugoslavije.

Malinovski Jakovljevič Rodion

Rođen je 11. (23) novembra 1898. godine u Odesi, u Ukrajini, SSSR. u vrijeme prvog svjetskog rata, 1914. godine, otišao je kao dobrovoljac na front. Februara 1916, poslat je u Francusku, u sastavu ruskog ekspedicionog korpusa. Poslije povratka u Rusiju, 1919. godine, uključio se u redove Crvene armije, i u sastavu 27. streljačke divizije učestvovao u borbama protiv kontrarevolucionarabjelogardijaca. Od 20-ih do 30-ih godina, prešao je put od komandira voda do komandanta korpusa.

U Komunističku partiju Sovjetskog Saveza učlanio se 1926. godine. Vojnu akademiju „M. V. Frunze“ završio je 1930. Od 1937. do 1938. godine učestvovao je, kao dobrovoljac, u španskom građanskom ratu, na strani republikanske vlade.

Na početku velikog Otadžbinskog rata Sovjetskog Saveza, komandirao je 48. streljačkim korpusom, od augusta 1941. godine, 6. armijom. Od decembra 1941. do jula 1942. godine — komandant Južnog fronta, od augusta do oktobra 1942. komandirao je 66. armijom sjevernije od Staljingrada. Oktobra — novembra 1942. godine, zamjenik komandanta trupa Voronješkog fronta. Od kraja novembra 1942, komandirao je 2. gardijskom armijom, koja je, decembra iste godine, učestvovala u odbijanju napada koji je njemačka armijska grupa "Don" poduzela da bi deblokirala grupaciju njemačkih trupa, opkoljenu kod Staljingrada, a zatim je sudjelovao u njenom uništenju. Od februara 1943, R. J. Malinovski je komandant trupa Južnog, a od marta Jugozapadnog fronta (20. oktobra 1943, ovaj front je promijenio naziv u 3. ukrajinski front), koje su se borile za Donbas i dio Ukrajine na desnoj obali.

Rodion Jakovljevič Malinovski imenovan je za maršala Sovjetskog Saveza 1944. godine. Od maja 1944. do maja 1945. godine, komandirao je trupama 2. ukrajinskog fronta u jasko-kišinjevskoj operaciji prilikom oslobođenja Rumunjske, Mađarske, Austrije i Čehoslovačke.

Od jula 1945, R. J. Malinovski komandirao je trupama Zabajkalskog fronta koje su nanijele glavni udarac u Mandžurskoj strategijskoj operaciji, Herojem Sovjetskog Saveza proglašen je 8. septembra 1945. godine, a 22. novembra 1958. postao je dvostruki heroj Sovjetskog Saveza.

Poslije završetka rata, R. J. Malinovski bio je komandant trupa Zabajkalsko-amurskog vojnog okruga (1945—1947), glavni komandant trupa Dalekog istoka (1947—1953), komandant trupa Dalekoistočnog vojnog okruga (1953—1956), prvi zamjenik ministra obrane i glavni komandant suhozemnih trupa (1956—1957).

Od oktobra 1957, do marta 1967. godine, do Posljednjih dana života, R. J. Malinovski bio je ministar obrane SSSR.

Od 1952. godine bio je kandidat za člana CK KPSS, od 1956. član CK KPSS; bio je deputat Vrhovnog sovjeta od drugog do sedmog saziva. Odlikovan je s pet Ordena Lenjina, Ordenom Pobjede, s tri Ordena Crvene zastave, dva Ordena Suvorova 1. reda, 16 stranih odlikovanja, kao i medaljama.

Za izuzetnu vještinu u komandiranju trupama i heroizam pokazan u borbi protiv zajedničkog neprijatelja, za zasluge u razvoju i jačanju prijateljskih odnosa između oružanih snaga Saveza Sovjetskih Socijalističkih Republika i oružanih snaga SFRJ, Predsjednik SFRJ Josip Broz Tito odlikovao je R. J. Malinovskog, 27. maja 1964. godine, Ordenom narodnog heroja Jugoslavije.

Maršal R. J. Malinovski preminuo je 31. marta 1967. godine, i sahranjen na Crvenom trgu, kod zidina Kremlja u Moskvi.

Managadze Aleksandar Teopanovič

Rođen je 1919. godine u Gruziji, SSSR. Neposredno pred rat, A. T. Managadze završio je školu ratnih avijatičara i postao pilot srednjeg bombardera.

Aleksandar Teopanovič Managadze, sa svojim drugovima iz posade — navigatorom I. A. Bulkinim i strijelcem radio-telegrafistom V. V. Boltarčukom, leti, zbog bombardiranja neprijateljskih trupa i tehnike, u duboku neprijateljsku pozadinu i na sovjetsku teritoriju, koju su hitlerovci privremeno okupirali, i u samu Njemačku.

Od 1944. godine, gardijski avijatičarski puk, u kome je služio komandir čete, gardijski stariji lajtnant A. T. Managadze, počeo je da izvršava odgovorne zadatke sovjetske vlade i komande Crvene armije — da doprema narodnooslobodilačkoj vojsci Jugoslavije oružje i municiju, lijekove i sanitetski materijal, hranu i odjeću.

Aleksandar Teopanovič i njegova posada letjeli su u pravcu trideset punktova na različitim područjima Jugoslavije, dopremajući jugoslovenskim ratnim drugovima vojnu opremu. Sve zadatke izvršili su uspješno,

Za borbenu aktivnost u toku velikog Otadžbinskog rata, A. T. Managadze odlikovan je s tri Ordena Crvene zastave, Ordenom otadžbinskog rata II reda, s dva Ordena Crvene zvijezde i mnogim medaljama.

Aleksandar Teopanovič Managadze demobiliziran je Poslije rata, u činu majora, i dugo je radio u civilnoj avijaciji.

Predsjedništvo Antifašističkog veća narodnog oslobođenja Jugoslavije proglasilo je, 21. juna 1945. godine, gardijskog starijeg lajtnanta Aleksandra Teopanoviča Managadzea narodnim herojem Jugoslavije.

Ohrimenko Nikolajevič Grigorij

Rođen je.1915. godine u Ukrajini. Završio je Školu ratne mornarice i postao miner. Od tada, cijeli njegov život je vezan za ratnu mornaricu SSSR.

Od početka velikog Otadžbinskog rata, G. N. Ohrimenko nalazi se u aktivnoj floti. Fašisti su, 1941. godine, ulagali velike, napore da bi osvojili Sevastopolj, koji se herojski branio. Da bi omeli rad sovjetske flote, oni su postavili hiljade mina u priobalnim vodama, primijenivši, pritom, tehničku novinu — magnetske mine. Ohrimenko je otkrio tajnu ovih mina.

Demontirao je jednu takvu minu, i proučio njen mehanizam. U suradnji s naučnim radnicima iz Akademije nauka SSSR, pronađeno je efikasno obrambeno sredstvo

od magnetskih mina.

Kapetan II klase Grigorij Nikolajevič Ohrimenko rukovodio je, 1943. godine, brigadom minolovaca, koja se nalazila u sastavu Dunavske ratne flote, i surađivala s jedinicama Trećeg ukrajinskog fronta, i pored žestokih okršaja, flota je uspela da pređe više od dvije hiljade kilometara Dunavom, uzvodno. Velika količina mina, postavljenih u Dunavu, bila je jedna od glavnih prepreka. Brigadi minolovaca pripala je izuzetno opasna dužnost da očisti Dunav od mina i da ga od "puta smrti" pretvori u "put života". Ovaj zadatak je, pod komandom Grigorija Nikolajeviča Ohrimenka, uspješno izvršen.

Ističući zasluge Grigorija Nikolajeviča Ohrimenka, Predsjedništvo Antifašističkog veća narodnog oslobođenja Jugoslavije proglasilo ga je, 21. juna 1945. godine, narodnim herojem Jugoslavije.

Uručujući Grigoriju Nikolajeviču Ohrimenku Orden narodnog heroja, predsjednik Predsjedništva AVNOJ-a dr. Ivan Ribar je rekao: „Za Jugoslaviju, Dunav predstavlja život. Očistivši ga od mina, vratili ste nam život“.

Poslije završetka rata, Grigorij Nikolajevič Ohrimenko je nastavio služiti u ratnoj mornarici. Demobiliziran je 1970. godine, u činu kontraadmirala.

Sudec Aleksandrovič Vladimir

Rođen je 10. (23) oktobra 1904. godine u Ukrajini, u Nižnjednjepropetrovsku (danas je to dio grada Dnjepropetrovska), u radničkoj porodici. Član Komunističke partije Sovjetskog Saveza postao je 1924. godine, uključio se u redove Crvene armije septembra 1925. Vojnotehničku školu ratnog zrakoplovstva završio je 1927, školu ratnih pilota 1929, kurseve za usavršavanje starijinskog kadra pohađao je 1931. i 1933. godine, a 1937—1939. godine školovao se u Vojnoj akademiji "M. C. Frunze".

Od 1929. do početka velikog Otadžbinskog rata Sovjetskog Saveza, nalazio se na raznim komandnim dužnostima u Crvenoj-armiji.

U vrijeme velikog Otadžbinskog rata, 1941-1945. godine, komandirao je avijatičarskim korpusom, bio komandant ratnog zrakoplovstva i Vojnog okruga, od juna do septembra 1942. godine komandirao 1. bombarderskom armijom, od septembra 1942. do marta 1943, godine zrakoplovnim bombarderskim korpusom, od marta 1943. 17. zrakoplovnom armijom. Učestvovao je u bitkama na Jugozapadnom, Voronješkom, Kalinjinskom, Sjeverozapadnom, Volhovskom, Lenjingradskom, Trećem ukrajinskom frontu, prilikom proboja blokade Lenjingrada, u kurskoj bici, prilikom oslobođenja Ukrajine, Rumunjske, Bugarske, Mađarske, Austrije i Čehoslovačke.

U toku združenih akcija Crvene armije i narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije na teritoriji Srbije, ujesen 1944. godine, V. A. Sudec je komandirao 17. zrakoplovnom armijom. Ratna dejstva ove armije doprinijela su uspjehu Beogradske operacije i oslobođenju jugoslovenske prijestolnice od fašističkih okupatora.

Herojem Sovjetskog Saveza proglašen je 1945. godine. Za heroizam u borbi protiv zajedničkog neprijatelja, 1964. godine proglašen je narodnim herojem Jugoslavije.

Poslije rata, V. A. Sudec nalazi se na komandnim položajima u sovjetskoj armiji: načelnik je Glavnog štaba ratnih zrakoplovnih snaga, načelnik viših oficirskih kursova. Višu vojnu akademiju "K. J. Vorošilov" završio je 1950 godine.

Ukazom Prezidijuma Vrhovnog sovjeta SSSR, od 11. marta 1955. godine, imenovanje za maršala avijacije.

Od 1955. do 1962. godine, V. A. Sudec je komandant daljinske avijacije i zamjenik glavnog komandanta ratnog zrakoplovstva, od 1962. glavni komandant jedinica protuzračne obrane SSSR, zamjenik ministra obrane i zamjenik glavnog komandanta oružanih snaga zemalja Varšavskog ugovora. Od jula 1966. godine, maršal avijacije V. A. Sudec je vojni inspektor u grupi generalnih inspektora. Tokom 1961—1966. godine bio je kandidat za člana CK KPSS.

Umro je 6. maja 1980. godine. Za uspješno rukovođenje borbenim operacijama, V. A. Sudec odlikovan je s tri Ordena Lenjina i mnogim drugim sovjetskim i stranim odlikovanjima.

Svoboda Ludvig

Rođen je 25. novembra 1895. godine u Hroznatinu, češko-moravska visija, Čehoslovačka, gdje je njegov otac imao malu farmu. Školovao se za agronoma. U martu 1915. godine bio je mobiliziran u austrougarsku vojsku. Te godine bio je upućen na Ruski front gdje je, na čelu grupe čeških patriota, prešao na rusku stranu. Tamo se, 1916. godine, priključio čehoslovačkoj legiji, da bi se s oružjem u ruci borio protiv austrougarske vlasti i za stvaranje nezavisne Čehoslovačke države.

Poslije povratka u Čehoslovačku, 1920. godine, Ludvig Svoboda je izvjesno vrijeme vodio očevu farmu. Godine 1922. ponovo se vratio u Čehoslovačku armiju. Od 1931. do 1934. godine predavao je na Vojnoj akademiji u Hranicama. U vrijeme mobilizacije i minhenskog diktata, bio je komandant bataljona 3. pješadijskog puka "Jan Žižka od Trocnova", u Kromerizu.

Neposredno Poslije nacističke okupacije Čehoslovačke, Ludvig Svoboda je uzeo važan udio u organiziranju antifašističkog pokreta otpora u istočnoj Moravskoj. Početkom juna 1939. godine, kada se rat približavao, prešao je u Poljsku, i u Krakovu organizirao jedinicu Čehoslovačke vojske u inostranstvu, i zajedno s poljskom armijom borio se protiv okupatora u vrijeme napada na Poljsku.

Septembra 1939. godine, preveo je svoju vojnu jedinicu u Sovjetski Savez. Poslije njemačkog napada na Sovjetski Savez, organizirao je Prvi nezavisni čehoslovački bataljon u Buzuluku, koji je postao čuven u znamenitoj bici kod Sokolova, marta 1943. godine.

U ljeto 1943. godine, u Novokopersku je formirana Prva čehoslovačka nezavisna brigada, koja je stekla svoju prvu borbenu slavu blizu Kijeva, pod komandom Ludviga Svobode. Na čelu Prve čehoslovačke armijske grupe u SSSR, on je učestvovao u borbi za Dukla Pas, i u drugim operacijama na Čehoslovačkoj teritoriji, Ludvig Svoboda je, 4. aprila 1945. godine, imenovan za ministra narodne obrane, bio je supotpisnik vladinog Kbščkog programa, i vratio se s čehoslovačkom vladom u oslobođenu domovinu.

Cijela njegova porodica učestvovala je u pokretu otpora u vrijeme okupacije. Njegova supruga, Irena Svoboda, surađivala je u upućivanju članova pokreta otpora u inostranstvo, brinula se o padobrancima i čuvala otpremnu radiostanicu u svojoj kući. Kad joj je zaprijetila opasnost od hapšenja, prešla je, sa svojom kćerkom, u ilegalnost, i godinama se krila, dok su njenog sina Mireka, koji je također radio u ilegalnom pokretu, uhapsili gestapovci, i u logoru Mauthausen svirepo je mučen.

Kao ministar narodne obrane, Ludvig Svoboda je organizirao čehoslovačku narodnu armiju u periodu od 1945. do 1950. godine. U februaru 1948. godine stajao je na strani naroda, bio izabran za poslanika Narodne skupštine, pristupio Komunističkoj partiji čehoslovačke, i bio član Centralnog komiteta 1948. i 1949. godine.

Kratko vrijeme vrsto je funkciju potpredsjednika vlade i predsjednika Državnog komiteta za fizičku kulturu i sport (1950-1951). Čak i pošto je bio razriješen vodećih državnih funkcija,

neumorno je pomagao izgradnju poljoprivrednih kooperativa i aktivno učestvovao u socijalističkoj rekonstrukciji sela.

Od 1954. do 1958. bio je komandant Vojne akademije „Klement Gotvald“ u Pragu.

Od 1945. aktivno je radio u prezidijumu Društva čehoslovačko-ruskog prijateljstva (SČSP). Od 1948. do 1968. bio je poslanik Narodne skupštine, a od 1948. je i član Predsjedništva Saveza antifašističkih boraca. Također je autor knjige „Od Buzuluka do Praga“. Aktivno je radio u Narodnoj skupštini i u Vojno-istorijskom institutu, i stalno održavao bliske veze s omladinom.

U martu 1968. bio je izabran za predsjednika Čehoslovačke Socijalističke Republike, i na tom položaju ostaje do maja 1975, kad je zbog bolesti oslobođen dužnosti. Od augusta 1968. je član GK Komunističke partije Čehoslovačke i član njenog Predsjedništva. Krajem 1968, i početkom 1969. godine, bio je član Izvršnog komiteta Predsjedništva CK Komunističke partije Čehoslovačke. U vrijeme kritičnog perioda 1968—1969. godine zauzeo je odlučan stav u prilog neraskidivom prijateljstvu, savezu i bratskoj suradnji Čehoslovačke i Sovjetskog Saveza, i mnogo učinio za konsolidaciju Komunističke partije Čehoslovačke i cijelog društva na pozicijama marksizma-lenjinizma.

Svoboda je general armije i nosilac najviših odlikovanja. On je prvi proglašen za heroja Čehoslovačke Socijalističke Republike, 1965. godine. Nosilac je Ordena Klementa Gotvalda za izgradnju socijalističke domovine, dva Ordena Republike, Ordena heroja Sovjetskog Saveza, dva Ordena Lenjina i dva Ordena Suvorova, Ordena Crvene zvijezde, jugoslovenskih Ordena zasluge za narod sa zlatnom zvijezdom (1946) i Ordena partizanske zvijezde sa zlatnom lentom (1948), kao i mnogih drugih visokih odlikovanja Čehoslovačke i drugih savezničkih država. Umro je 1979. godine.

Narodnim herojem Jugoslavije proglašen je 1946. godine.

Tolbuhin Ivanovič Fjodor

Maršal Sovjetskog Saveza Fjodor Ivanovič Tolbuhin rođen je 16. juna 1894. godine u seljačkoj porodici, nedaleko od Jaroslavlja. Njegov otac Ivan bio je vrlo siromašan i gotovo sve vrijeme radio je u Petrogradu. Majka Ana Grigorijevna brinula se o četvoro muške i troje ženske djece i kako je koje od njih stasalo za rad, odlazilo je da traži kruha. Feđa je, Poslije osme godine, 1902. pošao u osnovnu školu. To su bile najteže godine u porodici Tolbuhinovich, jer se otac razbolio i više nije bio sposoban za rad. Ali, pošto je Fjodor s uspjehom završio osnovno školovanje, po savjetu učitelja i svećenika, roditelji su ipak odlučili da ga pošalju u Davidovku, kako bi završio još dva razreda. Zimi je Fjodor, kao i ostala djeca iz udaljenih sela, stanovao u Davidovki, i u slobodno vrijeme pomagao svojoj gazdarici — cijepao drva, donosio vodu s jezera i radio druge poslove, a

subotom i nedjeljom je odlazio u rodno mjesto i provodio to vrijeme u porodici. 1907. godine uspješno je završio i ovu školu. Te godine umro je i otac Ivan, pa su sve brige i staranje o djeci prešli na majku.

Da bi koliko-toliko olakšao život porodice u selu, najstariji brat Aleksandar, koji je već živio u Petrogradu, uzeo je sobom malog Fjodora, i u jesen iste godine dao ga u Trgovačku školu. Poslije trogodišnjeg školovanja, Fjodor se zaposlio kod nekog trgovca. No, nije imao trgovačkog dara; bio je skroman, stidljiv i pošten.

Kada je počeo I svjetski rat, Fjodorov život se potpuno izmijenio. Godine 1915. postao je dobrovoljac ruske armije. Poslije kratkog boravka u vozačkoj školi u Petrogradskoj nastavnoj automobilskoj četi, kao motociklist bio je upućen na sjeverozapadni front, u štab 6. pješadijske divizije. Dva mjeseca Poslije toga stupio je u oficirsku školu u Oranienbaumu. Kada je završio skraćeni kurs, jula 1915. godine, proizveden je u čin zastavnika i upućen na raspored u 22. brigadu. Kada su, u svojoj ljetnoj ofanzivi, Nijemci uspjeli da probiju front 3. ruske armije u Galiciji, i da ubrzo zauzmu Peremišlj, Lavov i znatan dio Galicije, Tolbuhin je polovinom septembra bio prebačen u sastav 9. armije. Naredbom komandanta armije, postavljen je za mlađeg oficira u 11. četu, a Poslije 11 dana postao je njen komandir.

U sljedećoj ratnoj godini, Nijemci su težište svojih operacija prenijeli na zapadnoevropsko ratište i počeli Verdensku bitku, dok su i na Talijanskom ratištu počele borbe oko Trentjina. Pošto je savezničko komandiranje zatražilo da i Rusija pređe u protuofanzivu, kako bi olakšali situaciju na zapadnom ratištu, 4. juna 1916. jedinice ruskog Jugozapadnog fronta počele su nastupanje prema Zapadu. Za potporučnika Tolbuhina, ova operacija je bila veoma značajna, iako nije dala osobite rezultate. Među vojnicima počeo je postepeno da se javlja protest protiv daljeg vođenja rata. U bataljonima i četama pojavili su se boljševički leci, s pozivom da se okonča imperijalistički rat. U puku u kome je služio Fjodor, učestala su dezerterstva, i Fjodor nije mogao da se odvoji od ostalih vojnika. Februarska revolucija zadesila ga je u 13. pograničnom zamurskom puku, gdje je komandirao bataljonom. Na vojničkoj konferenciji bio je izabran u pukovski komitet i učestvovao u junskom pohodu, kada je bio teško kontuzovan. U septembru je proizveden u čin kapetana i upućen u Omsk, u 37. sibirski puk. Tamo je stigao kada je već bila formirana sovjetska vlast.

U decembru 1917. godine Tolbuhin je bio upućen na dvomjesečno odsustvo, zbog bolesti. To vrijeme je proveo u rodnom mjestu u Jaroslavskoj guberniji, a u martu 1918. godine je demobiliziran.

Pošto se prilično oporavio, već krajem juna 1919. godine Tolbuhin je, na lični zahtjev, stupio u Crvenu armiju i raspoređen u štab zapadnog fronta, a nešto kasnije upućen je na školovanje štapskih oficira. Sposoban i marljiv, uspješno je završio kurs, i 15. decembra iste godine imenovan je za pomoćnika načelnika štaba tek formirane 56. streljačke divizije, a nešto kasnije bio je i načelnik njenog štaba. Za postignute uspjehe u borbi protiv intervencionističkih snaga odlikovan je ordenom crvene zvijezde.

U jesen 1926. Fjodor je bio upućen u Vojnu akademiju "Frunze", a 1933—1934 završio je i Operativni fakultet. U 1930. godini bio je postavljen za načelnika korpusa, i na toj dužnosti proveo je 6 godina. Godinu kasnije, postao je kandidat KP SSSR.

Pošto su Staljinove "čistke" mimoišle Tolbuhina, već u septembru 1937. bio je postavljen za komandanta 72. streljačke divizije u Kijevskom vojnom okrugu.

Početak II svjetskog rata zatekao ga je na dužnosti načelnika štaba zakavkaskog vojnog okruga, koji je dobio zadatak da osigura zapadne granice Sovjetskog Saveza, a istovremeno i sjeverne granice Irana, gdje je trebalo da se uspostavi veza sa savezničkim jedinicama. To nije bila mala odgovornost za štab Vojnog okruga kojim je rukovodio Tolbuhin.

Oko 20. novembra, Zakavkaski vojni okrug bio je preimenovan u Zakavkaski front, a Tolbuhin, kao načelnik Operativnog odjeljenja fronta, proveo je noći i noći nad kartama u razradi planova operacija. Početkom 1942. godine, pripremana je nova operacija, koja nije dala željene rezultate, pa je Tolbuhin, 10. marta 1942, bio oslobođen dužnosti i pozvan u Moskvu na odgovornost.

Kada su Nijemci prenijeli težište svojih operacija, u ljeto 1942. godine, prema Donskom bazenu, i kavkaskoj nafti, nešto kasnije u Privolškim stepama i oko Staljingrada vodila se jedna od najvećih bitaka II svjetskog rata, koja je, nesmanjenom žestinom, trajala šest i po mjeseci. Veliki udio u zaštiti volških utvrđenja pripao je Tolbuhinu. Poslije kratkog obavljanja dužnosti zamjenika komandanta Staljingradskog vojnog okruga, Tolbuhin je postavljen za komandanta 57. armije.

Od marta 1943. godine Tolbuhin je komandant Južnog fronta, zatim komandant 4. ukrajinskog fronta, a sredinom 1944. godine postavljen je za komandanta 3. ukrajinskog fronta. Jedinice pod njegovom komandom oslobodile su Taganrog, Donjeck, Rostovsku oblast, Nikopolj, Krivij Rog, Krim i Sevastopolj, i do sredine augusta 1944. izbile na granicu Rumunjske. Pošto su, u suradnji s jedinicama 2. ukrajinskog fronta, u jaško-kišnjevske operaciji razbile njemačko-rumunjske snage, jedinice 3. ukrajinskog fronta oslobodile su Bugarsku i, u suradnji s jedinicama NOV i POJ, učestvovala u oslobodenju Beograda i dijela Srbije. Krajem 1944. godine, jedinice 3. ukrajinskog fronta, pod komandom Tolbuhina, učestvovala su u oslobodenju Budimpešte, a početkom 1945. godine u zauzimanju Beča.

Poslije završetka rata, Tolbuhin je bio komandant Zakavkaskog vojnog okruga, a umro je 17. oktobra 1949. godine, Ova dana kasnije izvršena je kremacija, a urna s pepelom uzidana je u

zidove Kremlja. Po odluci Sovjetske vlade, u Moskvi je postavljen spomenik Tolbuhinu. Odlikovan je mnogim sovjetskim odlikovanjima.

Narodnim herojem Jugoslavije proglašen je 31. maja 1945. godine.

Ulisko Vasilij Andrejevič

Rođen je 1915. godine u Ukrajini. Pred rat je završio avijatičarsku školu, i upućen u bombardersku avijaciju.

Od početka rata, V. A. Ulisko bio je navigator u bombarderskoj avijaciji. Letio je u neprijateljsku pozadinu, dovodeći avion na cilj — koncentracije neprijateljskih trupa i tehnike, željezničke čvorove, skladišta oružja i municije, aerodrome neprijateljske avijacije i druge vojne objekte.

Godine 1944, zamjenik navigatora Gardijskog avijatičarskog puka, gardijski major V. A. Ulisko učestvovao je u zračnim operacijama zbog davanja pomoći narodnooslobodilačkoj vojsci Jugoslavije. Kao jedan od najiskusnijih navigatora, V. A. Ulisko trasirao je maršute do trideset poljana za spuštanje tovara, na različitim područjima Jugoslavije, S obzirom na to da su avioni letjeli noću, nad nepoznatom teritorijem i bez radio-navigacionih uređaja, zbog pronalaženja cilja bio je razrađen specijalni sistem letova s vođom. Prvi je, kao vođa, polijetao avion, s jednom od najiskusnijih posada, koji je nalazio cilj, izbacivao tovar i kružio nad njim, dajući istovremeno ugovorene radio-signale. Ostali avioni ravnali su se prema ovim signalima, kao prema radio-svjetionicima, i točno pogadali cilj. Jedan od takvih vođa u avijatičarskoj grupi, koja je, 1944. godine, obavljala letove u Jugoslaviju, bio je avion u kojem je kao navigator letio Vasilij Andrejevič Ulisko.

Poslije završetka rata, V. A. Ulisko nastavio je da služi u ratnom zrakoplovstvu SSSR. Umro je u aprilu 1956. godine.

Za hrabrost i visoku vojnu vještinu, Predsjedništvo Antifašističkog veća narodnog oslobođenja Jugoslavije proglasilo je, 21. juna 1945. godine, gardijskog majora Vasilija Andrejeviča Uliska narodnim herojem Jugoslavije.

Vitruk Andrej Nikiforovič

Rođen je 1902. godine u Ukrajini, u siromašnoj seljačkoj porodici. S trinaest godina počeo je da radi kao najamni poljoprivredni radnik. Od 1924. godine nalazio se u redovima Crvene armije. Osam godina je službovao u artiljerijskim jedinicama, a zatim odlučio da postane pilot, i upisao se u Borisolebsku avijatičarsku školu. Pošto je završio školu, i dobio zvanje pilota ratnog zrakoplovstva, A. N. Vitruk je stupio u službu ratnih zrakoplovnih snaga Crvene armije. Ovdje je prešao put od pilota do gardijskog general-majora, komandanta zrakoplovnih jedinica.

Od prvog do posljednjeg dana velikog Otadžbinskog rata Sovjetskog Saveza, učestvovao je u borbi protiv hitlerovskih osvajača.

U vrijeme Beogradske operacije, oktobra 1944. godine, zrakoplovne jedinice pod komandom A. N. Vitruka nanosile su udarce fašističkim trupama, svojim jurišima i bombardiranjem. Pošto su borci Crvene armije i narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije oslobodili Beograd, grupa A. N. Vitruka (10. gardijska jurišna, i 236. lovačka zrakoplovna divizija, zajedno s jedinicama za opskrbljivanje ratnim materijalom) sastavljena je na raspolaganje Komandi NOVJ. Izvršavajući borbene zadatke, ove jedinice su istovremeno doprinijele osposobljavanju jugoslovenskih pilota.

Za hrabrost i heroizam, pokazan u bitkama protiv hitlerovaca, sovjetska vlada je proglasila A. N. Vitruka herojem Sovjetskog Saveza. Za učešće u protjerivanju fašističkih okupatora. Predsjedništvo AVNOJ-a proglasilo ga je narodnim herojem Jugoslavije.

Za svoje zasluge, A. N. Vitruk odlikovan je, također, s četiri Ordena Crvene zastave, Ordenom Suvorova 2. reda, Bogdana Hmeljnickog 2. reda, Aleksandra Nevskog i Crvene zvijezde.

Jedinica kojom je on rukovodio odlikovana je Ordenom Crvene zastave, Suvorova i Kutuzova 2. reda.

Poslije rata, A. N. Vitruk ostao je na dužnosti komandanta zrakoplovne jedinice. Preminuo je 2. juna 1946. godine, u glavnom gradu Ukrajine, Kijevu.

Šornikov Sergejevič Aleksandar

Rođen je 31. oktobra 1912. godine u radničkom naselju Jarčevu, kod Vjaznika, Vladimirska oblast RSFSR u radničkoj porodici. Rus. Tokom 1928—1930. pohađao je školu učenika u privredi, i pošto ju je završio, počeo je da radi kao kalfa u Tekstilnoj fabrici. Godine 1931, Lenjinski Komsomol poslao ga je-u avijatičarsku školu civilnog zrakoplovstva, koju je završio 1933, stekavši zvanje pilota.

Prije velikog Otadžbinskog rata Sovjetskog Saveza, letio je na linijama civilnog zrakoplovstva u Zakavkazju, a kasnije u Gruziji. Tamo je, u svojstvu pilota, kapetana, a zatim komandanta trenerskog odreda stekao veliko letačko iskustvo u brdovitim predjelima.

Od 1941. godine, A. S. Šornikov nalazi se u redovima sovjetske armije, u avio-transportnoj diviziji ratnog zrakoplovstva, uspješno izvršava složene zadatke u komandiranju. Godine 1943, oformila se borbena posada vojnog transportnog aviona koju su činili: Aleksandar Šornikov — pilot, kapetan; Boris Kalinkin — drugi pilot; Pavel Jakimov— navigator; Ivan Galaktionov inženjer; Nikolaj Verderevski — radio-telegrafist. Januara 1944. godine, ova posada dobila je zadatak da u Jugoslaviju prebaci, zračnim putem, sovjetsku vojnu misiju, na čelu s general-lajtnantom N. V. Kornejevim, Trebalo je obaviti let iz Moskve u Teheran, a zatim, preko planinskih vijenaca. Azije, pustinje Sjeverne Afrike i Sredozemnog mora u Bari (Italija), odakle su članovi misije bili jedrilicama prebačeni na Medeno polje, kod Bosanskog Petrovca.

Marta 1944. godine, avion kojim je upravljao gardijski major A. S. Šornikov prvi put je u toku narodnooslobodilačkog rata aterirao na snijegom pokrivenoj poljani, visoko u brdima, na području Medenog polja. A. S. Šornikov je izvršio, 1944. godine, sa svojom posadom ukupno više od četrdeset noćnih letova u Jugoslaviju. Dopremao je borcima narodnooslobodilačke vojske sovjetsko oružje, municiju, hranu i prevezio ranjenike iz područja ratnih operacija u Italiju.

"Jednom smo ukrcali u avion petnaest ranjenih partizana", sjeća se A. S. Šornikov. "Tokom cijelog leta iz partizanskog logora u Italiji, ni jedan od njih nije zaječao, iako su svi oni, kao što se kasnije ispostavilo, bili bez nogu".

Sovjetski piloti srodili su se s jugoslovenskim partizanima, i uvijek su dočekivali jedni druge kao braću.

Poslije fašističkog desanta na Drvar (maja 1944. godine), sovjetska Komanda povjerila je A. S. Šornikovu zadatak da prebaci rukovodioce narodnooslobodilačkog pokreta Jugoslavije, na čelu s maršalom Titom, u Bari. U noći 4. juna 1944. godine, po nevremenu, A. S. Šornikov i posada njegovog aviona, izmakavši fašističkoj priobalnoj protuavionskoj obrani, aterirali su na improviziranom aerodromu na Kupreškom polju, ukrcali grupu članova CK KPJ, Vrhovnog štaba Nacionalnog komiteta oslobođenja Jugoslavije, Predsjedništva AVNOJ-a, rukovodstvo sovjetske i angloameričke misije, i prebacili ih u Bari. Iste noći, po naredenju načelnika sovjetske vojne misije, A. S. Šornikov je drugi put sletio na Kupreško polje, i prebacio još dvadeset ljudi.

Ukazom Prezidijuma Vrhovnog sovjeta SSSR, od 20. juna 1944. godine, za uzorno izvršenje specijalnog zadatka sovjetske komande, gardijski major A. S. Šornikov i članovi posade njegovog aviona, gardijski kapetan B. T. Kalinkin i P. N. Jakimov, proglašeni su herojima Sovjetskog Saveza. Gardijski inženjerijski kapetan I. G. Galaktionov i gardijski ober-lajtnant N. S. Verderevski odlikovani su Ordenom Lenjina.

Na jednoj od svojih redovnih sjednica na ostrvu Visu, Predsjedništvo Antifašističkog veća narodnog oslobođenja Jugoslavije, septembra 1944. godine, donijelo je Ukaz o proglašenju A. S. Šornikova, B. T. Kalinkina i P. N. Jakimova narodnim herojem Jugoslavije, I. G. Galaktionov i N. S. Verderevski odlikovani su Ordenom partizanske zvijezde II reda. Ordeni su im uručeni u oslobođenom Beogradu.

Poslije oslobođenja Beograda, pa do definitivne pobjede nad fašizmom, avion A. S. Šornikova stajao je na raspolaganju Vrhovnoj komandi narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije i rukovodstvu KPJ.

Do 1949. godine, A. S. Šornikov ostao je u ratnom zrakoplovstvu SSSR, Poslije čega se vratio u civilno zrakoplovstvo.

Ždanov Vladimir Ivanovič

Rođen je 1902. godine u Kijevu, Ukrajina U Crvenu armiju je stupio kao dobrovoljac, učestvovao u završnim bitkama građanskog rata u Rusiji. Zatim, završivši pješadijsku školu, stekao je veliko iskustvo u komandiranju.

U Komunističku partiju Sovjetskog Saveza V. I. Ždanov učlanio se 1941. godine.

U vrijeme velikog Otadžbinskog rata Sovjetskog Saveza protiv fašističkih agresora, bio je načelnik štaba, a zatim komandant 4. gardijskog mehaniziranog korpusa, Pokazao je hrabrost i heroizam, organizatorske sposobnosti u Staljingradskoj bici, u borbama na jugu Ukrajine, u jasko-kišinjevskoj operaciji koja je sovjetskim trupama otvorila put na Balkan. Vladimir Ivanovič Ždanov učestvovao je u oslobođenju Bugarske i Mađarske od fašističkih okupatora.

U vrijeme Beogradske operacije, tenkisti mehaniziranog korpusa, kojim je komandirao V. I. Ždanov, borili su se zajedno s borcima narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije. V. I. Ždanov bio je jedan od onih sovjetskih vojnih starješina koji su, prema riječima Josipa Broza Tita, "na čelu sovjetskih jedinica, rame uz rame s jugoslovenskim borcima, prolijevali svoju krv ne samo za oslobođenje Beograda, već i drugih područja naše zemlje".

U Sovjetskom Savezu, zasluge generala V. I. Ždanova dobile su visoku ocjenu. Odlikovan je s dva Ordena Lenjina, tri Ordena Crvene zastave, Ordenom Suvorova 1. reda, s dva Ordena Suvorova 2. reda, ordenom Crvene zvijezde i medaljama Sovjetskog Saveza. Proglašen je herojem Sovjetskog Saveza.

Za zasluge u zajedničkoj borbi protiv neprijatelja i doprinos oslobođenju Beograda i drugih područja Jugoslavije, gardijski general-lajtnant tenkovskih jedinica Ždanov proglašen je, 1944. godine, narodnim herojem Jugoslavije.

U poslijeratnim godinama, V. I. Ždanov završio je, s odličnim uspjehom, Vojnu akademiju Generalštaba, i zauzimao odgovorne komandne položaje u Crvenoj armiji. Pošavši, kao član sovjetske vojne delegacije, na proslavu dvadesetogodišnjice oslobođenja Beograda od fašističkih okupatora, 19. oktobra 1964. godine, general-pukovnik V. I. Ždanov tragično je izgubio život u avionskoj nesreći. Na Avali, kod Beograda, sovjetskoj vojnoj delegaciji podignut je veličanstven spomenik.

Żymierski Mihal

Poljski maršal, državni i društveni radnik Mihal Žimjerski, rođen je 4. septembra 1890. godine, u Krakovu. Završio je Pravni fakultet na Jagelonskom univerzitetu. Od 1909. godine radio je u oslobodilačkom pokretu na teritoriji pod austrijskom okupacijom, uglavnom u poljskim streljačkim društinama (ilegalno ime Zaviša). Od 1911—1912. godine bio je u austrijskoj armiji. Oficirsku školu završio je u Bolcanu. U vrijeme I svjetskog rata, služio je u poljskim legionima. Inicijator je oružanog ustanka protiv Austrijanaca i probijanja preko fronta na rusku stranu, 1918, kod Raranjča.

Od februara 1918. godine je šef štaba 2. poljskog korpusa u Rusiji, javni funkcioner Poljske vojne organizacije (POW), komandant 2. puka 4. streljačke divizije. Od januara 1919. godine, Poslije povratka u zemlju, postao je oficir Generalštaba poljske armije. Od 20. augusta 1919. je šef ekspoziture Glavne komande poljske armije u Sosnovjecu, gdje je organizirao pomoć za šlezijске ustanike. Od 1919—1920, komandirao je brigadom i divizijom. Od 1921—1923, studirao je na Visokoj vojnoj školi u Francuskoj. U čin brigadnog generala unaprijeđen je 1924. godine. Od 1924—1926. je zamjenik šefa administracije armije. U maju 1926. godine istupio je protiv vojnog prevrata maršala Pilsudskog, zbog čega je otpušten iz vojske i proganjan od sancijskih vlasti. Od 1931—1938, bio je u emigraciji u Francuskoj (Pariz).

U oktobru 1938. godine, vratio se u zemlju. Poslije septembarske kampanje 1939, uključio se u borbu s hitlerovskim osvajačem. Bio je pristalica aktivnih oružanih operacija protiv okupatora u čvrstoj suradnji i oslanjanju na pomoć i prijateljstvo Sovjetskog Saveza. Godine 1942, uspostavio je vezu s Poljskom radničkom partijom i Glavnim Štabom narodne garde. Od maja 1943. godine, kao vojni savjetnik Narodne garde, prenosio je svoje veliko iskustvo i stručno znanje u usavršavanju organizacije i komandiranja, i razrađivanju najefikasnijih metoda oružane borbe protiv okupatora. Također je bio jedan od suorganizatora i član predsjedništva Zemaljskog narodnog veća — ilegalnog Parlamenta poljskih demokratskih grupacija, koji su, po inicijativi Poljske radničke partije, sazvani u novogodišnjoj noći 1943. godine. U januaru 1944. godine, naimenovan je, preko Zemaljskog narodnog veća, za Glavnog komandanta narodne armije. Stekao je velike zasluge u uspješnom djelovanju i borbi protiv vojno-policijskih snaga okupatora na teritoriji Poljske. Mihal Žimjerski je bio predsjednik delegacije Zemaljskog narodnog veća koja je, početkom jula 1944, došla u Moskvu na razgovore s vladom SSSR i predstavnicima Saveza poljskih patriota. Dvadeset prvog jula 1944, imenovan je za glavno-komandirajućeg poljske vojske i rukovodioca resora za narodnu obranu u Poljskom komitetu narodnog oslobođenja. Unaprijeđen je u čin generala-broni. Kao jedan od organizatora Poljske narodne vojske, imao je bitan doprinos u preporodu i brzom razvoju regularnih oružanih snaga narodne poljske države, pokazujući organizacioni talent i rukovodilačke sposobnosti. Pod njegovim rukovodstvom, poljska narodna vojska je u završnom periodu rata izrasla u oružanu snagu koja je brojala više od 400 hiljada ljudi, a koja je značajno doprinijela pobjedi nad fašizmom. Za zasluge u razvoju vojske i jačanju narodne Poljske, 3. maja 1945. je imenovan za maršala Poljske. Od 1945—1949. je ministar za narodnu obranu, Od 1949—1952. je član Državnog savjeta, a od 1956. godine je bio na različitim dužnostima i civilnoj službi. Od 1969. godine je u penziji.

On je zaslužan i cijenjen društveni radnik, počasni predsjednik Glavne uprave Saveza boraca za slobodu i demokraciju. Kao priznanje za izuzetan udio u pobjedi nad fašizmom u II svjetskom ratu, kao i u preporodu državnosti i jačanju Narodne Republike Poljske i njene obrambene moći, odlikovan je Ordenom graditelja Narodne Poljske. Odlikovan je, također, i drugim najvišim odlikovanjima! Ordenom narodnog heroja Jugoslavije, Velikom križem ordena "Virtuti Militari" s lentom i zvijezdom, Grunvaldskim krstom I reda, Velikom lentom poljskog preporoda, sovjetskim Ordenom pobjede, čehoslovačkim Ordenom bijelog lava za pobjedu sa zvijezdom I reda, bugarskim Ordenom 9. septembra 1944. godine, Ordenom Narodne Republike Mađarske i američkom Legijom za zasluge reda glavnokomandujućeg.